

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ซาบซึ้งในหทัย [11]

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ซาบซึ้งในหทัย [11]

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๘ ข้าพเจ้าได้รับเชิญจากพี่หมอตวิป ฤกษ์จิตร เพื่อไปร่วมรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านของท่าน ซึ่งท่านได้กราบเรียนเชิญท่านอาจารย์และกลุ่มสนทนาธรรมของคุณบรรยงค์ จงจิตรนันท์ ซึ่งปรกติได้รับความเมตตาจากท่านอาจารย์ สนทนาธรรมที่บ้านของท่านอาจารย์เดือนละครั้ง ในวันศุกร์ และออกไปรับประทานอาหารกลางวันข้างนอก แต่วันนี้เป็นวาระพิเศษ มาสนทนาธรรมและรับประทานอาหาร ณ บ้านของพี่หมอตวิป เนื่องจากพี่หมอตวิป ประสงค์อยากจะทำหอยทอดให้ท่านอาจารย์และทุกคนได้รับประทาน

การได้มีโอกาสเข้าร่วมฟังการสนทนา ซึ่งถือว่าเป็นการส่วนตัวโดยใกล้ชิดกับท่านอาจารย์ในครั้งนี้ ทำให้รู้สึกถึงความเมตตาอย่างยิ่งของท่าน ที่มีต่อทุกคน ทั้งเห็นว่า ตลอดระยะเวลาร่วมหกสิบปีที่ผ่านมาจนถึงบัดนี้ ท่านเหน็ดเหนื่อย ตรากตรำมาก เพื่อเผยแพร่ความจริงที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงแสดง ให้ทุกคนได้ฟัง กล่าวได้ว่า แทบไม่มีเวลาพักผ่อนเป็นการส่วนตัวเลย นอกจากเวลานอน วันธรรมดาจันทร์ถึงศุกร์ ท่านรับเชิญไป

สนทนาธรรม จากผู้มีศรัทธาที่จะศึกษาพระศาสนา ซึ่งปีนี้ทราบว่า มีผู้เชิญท่านเต็มหมดทุกวัน ถึงสิ้นปีแล้ว รวมถึงการเดินทางไปเวียดนาม ญี่ปุ่น เยอรมัน ศรีลังกา และอินเดียด้วย ในวันเสาร์-อาทิตย์ ท่านอยู่สนทนาธรรมที่มูลนิธิฯ

เมื่อครั้งที่มีการสนทนาธรรม ที่ตลาดบางหลวงคราวที่แล้ว ท่านอาจารย์กล่าวกับข้าพเจ้าว่า ท่านไม่ชอบตื่นแต่เช้า ท่านชอบตื่นแบบสบาย ๆ ท่านคงหมายถึงไม่เร่งรีบที่จะต้องตื่นแต่เช้า แต่ตามความเป็นจริงที่เห็น ท่านจะทำเช่นนั้นได้สักกี่ครั้งในปีหนึ่ง เนื่องจากมีแต่ผู้กราบเรียนเชิญท่านไปตามที่ต่าง ๆ แม้ในวันที่ท่านจะได้พักผ่อนอยู่บ้านอย่างสบาย ๆ บ้าง โอกาสที่ท่านจะได้อยู่ท่ามกลางพี่น้อง ญาติสนิทของท่าน ไม่มีเลย วันว่างของท่านก็ยังเป็น

เวลาของการต้อนรับ ผู้ที่มาขอโอกาสในการสนทนาธรรมกับท่านที่บ้านอยู่ดี แม้กระนั้นท่านก็ไม่เคยบ่น หรือแสดงความไม่สบายใจให้ทุกคนเป็นห่วงเลย มีหลายครั้งที่ท่านเล่าให้ฟังว่า ท่านตื่นขึ้นมาแต่งตัว เตรียมพร้อมที่จะไปตามที่นัดหมาย โดยที่ท่านและคุณป้าจืด น้องสาวของท่านก็ไม่รู้ว่า ใครจะเป็นคนมารับท่าน? หรือแม้กระทั่งว่า จะมีใครมารับท่านไปตามที่มีการเชิญไว้หรือไม่? เนื่องจากหลาย ๆ ครั้ง ไม่มีผู้ที่ทราบเรียนให้

ท่านทราบ แม้แต่ท่านเจ้าภาพที่เชิญ ซึ่งท่านก็กล่าวติดตลกให้ฟังว่า นั่งรอกันอยู่สองคน บางทีก็พร้อมกระเป๋าดูทางที่เตรียมไว้ โดยไม่รู้ว่าจะได้ไปหรือไม่? ท่านว่า เดียวก็รู้!!!

ต้องกราบขอพระคุณพื้หมอทวีป และคุณพรทิพย์ ญกจิตร และขออนุโมทนา

ท่านสมาชิกกลุ่มสนทนาธรรมของคุณบรยงค์ จงจิตรนันท์ สำหรับโอกาสที่ได้เข้าร่วมฟังการสนทนาธรรมในครั้งนี้ ข้าพเจ้ามีความประทับใจ ซาบซึ้งใจ กับข้อความบางตอนที่ได้ฟังอย่างมาก เป็นการย้ำ การเตือน ด้วยความเมตตาของท่านอาจารย์ ในการฟังและศึกษาพระธรรม คือ การฟัง และเข้าใจสิ่งที่ได้ฟัง ไม่คิดเอง ฟัง เพื่อเข้าใจขึ้นเท่านั้น สบาย ๆ จึงใคร่ขออนุญาตนำความบางตอนที่สนทนาในวันนั้น มาฝากทุก ๆ ท่านได้พิจารณา ดังนี้

ท่านอาจารย์ :

คุณหมอมีปัญหาเยอะ ใช่มั้ย?

คุณหมอธงชัย :

เมื่อกี้ ก่อนมา ผมได้คุยกับคุณน้อย เรื่องปริยัติ คือ ผมเริ่มเข้าใจขึ้นมากว่า ปริยัตินี้ ลึกซึ้งมาก ที่เข้าใจชัดเจนขึ้น

คือ ปริยัตินี้ไกลมากเลยครับ ปริยัติในชั้นฟัง กับชั้นที่
ลักษณะสังเกตเลยนะครับ ว่ามันเป็นปริยัติตอนนั้น ซึ่ง
ผมก็เริ่ม.....

ท่านอาจารย์ :

อะไร? หมอคะ?

คุณหมอธงชัย :

คือ ขณะที่เราฟัง ค่อย ๆ เข้าใจจริง ๆ ขณะนี้มี "แข็ง"
หรือ "เห็น" มันไม่ใช่เป็นปริยัติ มันมีตัวตนที่เข้ามาแทรก
เข้ามา

ท่านอาจารย์ :

ปริยัตินี้ ยังมีตัวตน นะคะ

คุณหมอธงชัย :

ผมรู้สึก ว่า ตอนนี้มีผมมีนะครับ

ท่านอาจารย์ :

หมอพูดถึงปริยัติ หรือ ปฏิบัติ?

คุณหมอธงชัย :

กำลังพูดถึงปริยัตินี้ไกลมากเลยครับ

ท่านอาจารย์ :

ไม่เลยคะ

คุณหมอธงชัย :

คือ ขณะที่สังเกต แล้วมีลักษณะของ...

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่

คุณหมอธงชัย :

ไม่ใช่หรือครับ?

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่ค่ะ "ปริยัติ" คือ การฟังพระพุทธรพจน์ แล้วก็เข้าใจ
จริง ในแต่ละคำ เข้าใจใน "คำ" แต่ละคำ จริง ๆ

คุณหมอธงชัย

แล้วถ้าอย่างนั้น ในขณะที่มีการสังเกต ในสภาพธรรมที่เป็น
เป็นอนัตตา ตอนนั้น ไม่ใช่ปริยัติ? หรือเป็นปริยัติ?

ท่านอาจารย์ :

ทำไมหมอจะต้องเอาชื่อมาเรียก ละคะ?

- คุณหมอธงชัย : ก็ศึกษานี้ครับ เพื่อจะค่อย ๆ เข้าใจไป
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ ขณะนั้น มันมีโลก ๖ โลก ใช่ไหม? โลกไหนล่ะ? ที่กำลังเป็นอย่างนั้น!!!
- คุณหมอธงชัย : ตอนขณะนี้ มี "แข็ง" หรือ "ไฉน"
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ นั่นแหละ โลกไหน?
- คุณหมอธงชัย : โลกตอนนี้หรือครับ? ก็มีทั้ง ๓ โลก แต่มีตัวตน ที่จะเข้าใจแต่ละโลก ๆ

- ท่านอาจารย์ : คือ คุณหมอ รู้สึกจะเอา "คำ" มาใส่
- คุณหมอธงชัย : ใช่ครับ อาจารย์ครับ คิดตลอด
- ท่านอาจารย์ : ที่นี้ หมอ "ทั้งคำ" เลย!!! "ทั้งคำ" ไม่ต้องไปสนใจ ว่าเขาเรียกว่าอะไร? แต่เวลาที่มีสิ่งที่เราไม่เคยรู้มาก่อนแน่ ๆ "เห็น" ก็มี "ไฉน" ก็มี อะไรก็มี แล้วเราไม่เคยรู้มาก่อนเลย พอฟังแล้ว เรา "เริ่ม" เข้าใจ การที่ "เริ่มเข้าใจ" ขณะนั้น ก็คือ ความหมายของคำว่า เพราะได้ฟัง แล้วก็ไตร่ตรอง แล้วก็ ค่อย ๆ เข้าใจ ถึงเวลาที่เรายังไม่ได้ฟัง เราก็ยัง "คิด" เรื่องนั้น
- คุณหมอธงชัย : แต่มันก็ยังไกลอยู่นะครับอาจารย์ ผมยังรู้สึกไกล
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ? ไกลอะไรคะ? คุณหมอ
- คุณหมอธงชัย : เข้าใจในธรรมะ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ต้องไปคิดว่าไกล ใกล้ เอาเข้าใจคะ เข้าใจไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้น มันจะเสีย ตอนที่เรา "คิดเอง" และมันจะเสีย ตอนที่เราไป "ติดคำ"

ซึ่งความจริง มันหมายความว่า ขณะนี้ มี "ตัวธรรมะ" จริง ๆ แต่เราไม่มีทางรู้ตัวนั้น ถ้าเราไม่ได้ฟังก่อน เพราะฉะนั้น ในขณะที่ฟัง แล้วค่อย ๆ เข้าใจขึ้น นั้นแหละ เขาเรียกว่า "ปริยัติ" แต่เราไม่เรียกก็ได้ เพราะว่า คนฟังมีหลายแบบ ใช่ไหม? ฟังแล้วไม่เข้าใจ จำเอา นั้นไม่ใช่ ปริยัติ แต่ ขณะที่ฟังคำไหน แล้วก็เข้าใจคำนั้น ขณะนั้นก็ ความเข้าใจเพราะการฟัง เรื่องราวของสิ่งที่กำลังเป็น อย่างนั้น โดยที่ "ตัวนั้น" กำลังเป็นอย่างที่เราได้ยิน ได้ฟัง แต่ "ปัญญา" ไม่รู้ รู้แค่ฟัง ว่าเป็นอย่างนี้ นั้นแหละ คือ ปริยัติ เราไม่ต้องคิดถึงภาษาบาลีเลยก็ได้ หมายความว่า ความเข้าใจมีเมื่อไหร่ เราก็รู้ ถ้าไม่มีการฟังมาก่อน ความเข้าใจ ก็ไม่มี

คุณหมอธงชัย :

ที่นี่ ความเข้าใจ มันมีหลายระดับครับ

ท่านอาจารย์ :

อ่า...ช่างๆ ๆ ๆ ไม่ต้องไปนั่งพินิจ พิจารณามัน นั่นคือ เราไปเรียนเรื่องแบบ แหม ตรงนี้เป็นอย่างนั้น ตรงนั้นเป็น อย่างนี้ แต่ ไม่ใช่ !!! "ฟัง" เรื่องสิ่งที่มีจริง แล้วก็เข้าใจ ขึ้น จนกว่าจะถึง ปฏิบัติ

- คุณน้อย :** ท่านอาจารย์คะ ฟังในสิ่งที่มีจริงแล้วเข้าใจ ก็คือ เข้าใจ
สิ่งที่มีจริงด้วย ในขณะที่ฟัง
- ท่านอาจารย์ :** "เห็น" นี่ ยังไง? เข้าใจไหม? แล้วไปรู้ "เห็น" หรือยัง?
- คุณน้อย :** ยังค่ะ
- ท่านอาจารย์ :** เพราะฉะนั้น ก็คือ "เข้าใจ" เรื่องของสิ่งที่มีจริง ๆ
- คุณหมอธงชัย :** แล้วถ้ารู้ "เห็น" อาจารย์บอกว่าไม่ไกล มันก็ไกลอยู่ดี
- ท่านอาจารย์ :** หมอเข้าใจ ไหม?
- คุณหมอธงชัย :** เข้าใจครับ
- ท่านอาจารย์ :** ไม่ต้องไปนั่งวัด แต่หมอฟังไปรู้ไป ว่าหมอเข้าใจจากฟังนี้
แค่ไหน? เข้าใจมาก หรือ เข้าใจน้อย แต่ไม่ต้องไปขีดชั้น
บริยัติ ตรงนั้น ตรงนี้ ว่ามันไกล หรือ มันใกล้อะไร
- คุณหมอธงชัย :** ตรงที่อาจารย์เคยพูดให้ผมฟังว่าค่อย ๆ เข้าใจ จนปัญญา
เขาทำหน้าที่ของเขาเอง ไม่ใช่เรา
- ท่านอาจารย์ :** ขณะนี้ ปัญญาทำหน้าที่หรือยัง?
- คุณหมอธงชัย :** มันก็ยังนะครับ
- ท่านอาจารย์ :** เห็นไหม? เพราะเราไม่เข้าใจ ว่า "ปัญญา" คือ "ความ
เข้าใจถูก" หมอเข้าใจถูก ไหม? ว่า ถ้าเราไม่มีการฟัง
เลย เราไม่สามารถจะเข้าใจสิ่งที่มีได้ นั่นแหละหน้าที่
ของ "ปัญญา"

"ปัญญา" นำไปในกิจทั้งปวง กิจแรก คือ รู้ว่า "เข้าใจ" เพราะ "ฟัง" เพราะฉะนั้น ปัญญา เขาก็รู้ว่า แค่นี้ไม่พอ "ปัญญา" ก็ทำให้ "ฟังต่อไป" นี่ค่ะ คือ ฟังแต่ละคำ แล้วเราก็รู้ คือ ความหมาย ไม่ใช่ไปทำหน้าที่อื่นโดยที่ขณะนี้ไม่ได้ฟัง ขณะนี้ ไม่ได้เข้าใจ เพราะฉะนั้น ปัญญาอันนี้ เราไม่หลงผิดใจคะว่า ใครบอกให้เราไปทำ นั่งโน้น นั่งนี้ เราก็รู้ ถ้าไป ก็คือว่า ไม่ใช่ปัญญา ที่เริ่มทำกิจของปัญญา คือ เห็นถูกต้อง !!! คือ ความเป็นตัวตนของเรา ตัวตนของเราที่จะคิดไปเรื่องอื่นหมดเลย แต่เวลาที่เราฟัง เฉพาะเดี๋ยวนี้ !!! ที่ฟังนี้ "เข้าใจ" ไม่ต้องไปห่วงใย เพราะยังไม่ใช้การรู้ลักษณะ เพียงแต่ฟังเรื่องราว ของสิ่งที่มีจริงๆ ก่อน

คุณหมอธงชัย :

ก็ค่อย ๆ เข้าใจ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ไม่ต้องไปทำอะไรเลย ทั้งสิ้น !!!

คุณน้อย :

ท่านอาจารย์คะ แล้วที่ท่านอาจารย์เคยพูดว่า ฟังในสิ่งที่กำลังฟังและกำลังมีนะค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เดี๋ยวนี้ไง !!! กำลังฟัง ก็เรารู้ว่า ไม่ได้พูดเรื่องอื่นนี่ เราพูดเรื่องที่ กำลังมี

คุณน้อย :

ซึ่งสามารถจะค่อย ๆ เข้าใจสิ่งที่กำลังมีได้???

ท่านอาจารย์ :

ไม่ต้องไปกังวลอะไรนักหนา (หัวเราะ) ทำไม่ถึงเราไปนั่งคิดเรื่องอื่นคะ? แต่ กำลังฟังนี้ เข้าใจสิ่งที่กำลังฟังเท่านั้นแหละ !!! ที่หมอบว่าไกล ก็คือ เราเข้าใจนิดเดียว เราไม่ต้องไปคิดว่า โอ...มันจะต้องไกลแค่นั้น แค่นี้ เราเพิ่ง "เริ่มเข้าใจ" แล้วก็ เรารู้ว่า เข้าใจแค่นี้ ไม่พอ !!! เพราะฉะนั้น จะเข้าใจน้อย หรือ เข้าใจมาก ก็คือ ไม่ต้องไปนั่งคิดว่ามันแสนไกล หรืออะไรต่ออะไร ปริยติอย่างนั้น ไม่ใช่!!! ฟังแล้วเข้าใจขึ้น !!!

คุณหมอธงชัย :

ดูเหมือน มันก็สบายดีนะครับ ค่อย ๆ เข้าใจ

ท่านอาจารย์ :

เพราะไม่สบายเมื่อไหร่ เป็นอกุศลเมื่อนั้น แล้วก็รู้ตัวเลยว่า ขณะนั้น อกุศลเต็มเลย ที่ทำให้ไม่สบาย

พืชรพรรณ :

ท่านอาจารย์คะ ท่านอาจารย์บอกว่า ฟังให้เข้าใจสิ่งที่กำลังฟัง แล้วผู้ฟังจะรู้ใหม่ว่า กำลังเป็นเช่นนั้น คือ กำลังฟังให้เข้าใจสิ่งที่กำลังฟัง

ท่านอาจารย์ :

ก็เข้าใจหรือเปล่าล่ะ? ถึงได้เตือนใจ ว่าไม่ต้องไปคิดอะไร เข้าใจคำที่พูดไหม? ว่าเราไม่รู้ความจริงของสิ่งที่มีเดี๋ยวนี้ ค่อย ๆ ไตร่ตรองไป จริงหรือเปล่า? แต่ละคำ เราไม่รู้ความจริงของสิ่งที่มีเดี๋ยวนี้ ถ้าไม่ได้ยิน ได้ฟังเลย แต่พอ ได้ยินแล้ว มันก็ยังไม่ใช่ความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ เพียงแค่ "เริ่มเข้าใจ" ว่า เรากำลังพูดถึงเรื่องสิ่งที่มีจริง ให้เกิดความเข้าใจ ทีละเล็ก ทีละน้อย ซึ่งจะนำไปสู่ การเข้าใจจริง ๆ ในสิ่งที่มีจริง

แต่ไม่ใช่ ฟังขณะนี้ แล้วเราไปรู้ความจริงของสิ่งที่มีจริง
ว่ามันไม่ใช่เรา มันเป็นสิ่งที่มีความจริง เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย
"เราฟังไว้" สำหรับ เพื่อที่จะพิจารณาว่า ความไม่รู้นี้ เยอะ
มาก เพราะฉะนั้น แค่ฟัง ก็เริ่มรู้ว่า เราไม่รู้แค่ไหน? ไม่
ต้องมีใครมาบอก แล้วมันจะค่อย ๆ เข้าใจขึ้น เมื่อเราฟัง
แล้วก็เข้าใจเพิ่มขึ้น เท่านั้นเอง !!! สบาย ๆ

พืชรพรรณ :

ท่านอาจารย์คะ ถ้าเป็นเช่นนั้น มันก็เป็นอนัตตาที่ว่า ฟัง
แล้ว ไปคิดเรื่องอื่น หรือฟังแล้ว สนใจ ใส่ใจ ว่านี่กำลังฟัง
สิ่งที่กำลังมี กำลังปรากฏ ตรงนี้ ก็เป็นอุปนิสัยใจจรที่ว่า...

ท่านอาจารย์ :

โอ ๆ มาแล้ว ๆ ๆ ๆ เป็นการคุ้นเคย เพราะเราเป็นอย่างนี้
มาแสนนาน ใช่ไหม? พอมาใส่คำนี้ คนถึงไปแล้ว มา
เริ่มอะไรกันนี้ เราไม่เห็นรู้เลย อุปนิสัย อะไรอย่างนี้ อย่าง
นี้ ไม่เอาชื้อ !!!

คุณน้อย :

ท่านอาจารย์ :

ฟังให้มันคง ว่าเป็นธรรมะ ท่านอาจารย์ย้ำเสมอ

ก็ เดียวนี้ มันเป็นเรื่องที่เราไม่รู้ แล้วพระพุทธเจ้าตรัสรู้สิ่งที่เราไม่รู้ เพราะฉะนั้น ก็ ฟัง แล้วก็ เข้าใจขึ้น ๆ โดยมากไปฟังเป็นเรื่องกันเยอะ เรียน ก็เรียนเป็นเรื่อง ปรีเฉพานั้น ปรีเฉพานี้ ชื่อโน้น ชื่อนี้ ไช้ไหม?

"...การอบรมเจริญสติปัญญา ควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาพระธรรมคำสอน ของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เข้าใจในความเป็นจริงของสภาพธรรมะ เมื่อเข้าใจความเป็นจริงของสภาพธรรมะ การค่อย ๆ ศึกษา เพื่อรู้ตัวธรรมะที่กำลังปรากฏนั้น เป็นการอบรมเพื่อความรู้สภาพธรรมที่กำลังปรากฏมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งทั้งหมด ไม่มีการเลือกที่จะรู้สิ่งใดก่อน แต่สิ่งใดปรากฏก็ศึกษาและรู้ความจริงของสิ่งนั้น โดยไม่จำเป็นต้องใส่ชื่อของสิ่งที่กำลังปรากฏ..."

คัดจาก กระดานธรรมทัศน์ะ

...ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ซาบซึ้งในหทัย...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณหมอทวีป และ คุณพรทิพย์ ฤกษ์จิตร
กลุ่มสนทนาธรรมคุณบรรยงค์ จงจิตรนันท์
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

